

Дастурамали намунавии коргузорӣ дар мақомоти давлатӣ, корхона, муассиса ва ташкилотҳои дигари давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Дастурамали намунавии коргузорӣ дар мақомоти давлатӣ, корхона, муассиса ва ташкилотҳои дигари давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд – Дастурамал) раванди ба роҳ мондани коргузорӣ ва назоратро муқаррар карда, кор бо ҳуҷҷатҳоро аз лаҳзаи таҳия, ворид, баҳисобгирӣ, истифодабарӣ, нигоҳдорӣ ва гардиши минбаъдаи онҳоро то бойгоникунонӣ тавассути низоми ягонаи байниидоравии гардиши ҳуҷҷатҳои электронӣ (минбаъд – низом) дар мақомоти марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, корхона, муассиса ва ташкилотҳои дигари давлатӣ (минбаъд – идора) танзим менамояд.

Низом – ин маҳсулоти барномавие мебошад, ки он аз ҷониби мақоми ваколатдор дар соҳаи гардиши ҳуҷҷати электронӣ ва имзои электронӣ муайян гардида, тавассути он гардиши ҳуҷҷатҳои электронӣ байни иштирокдорони ҳамкориҳои иттилоотӣ ба роҳ монда мешавад.

2. Раванди коргузорӣ марбут ба фаъолияти қонунгузорӣ дар Маҷлиси миллий ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва тартиби баррасии аризаҳои даъвоӣ ва парвандаҳо дар судҳо тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ амалӣ мешавад.

3. Ба унвони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳо дар шакли қоғазӣ дар бланкаи расмӣ ва чопи ранга пешниҳод карда мешаванд.

4. Тартиби кор бо ҳуҷҷатҳои дорои маълумоти сирри давлатӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи сирри давлатӣ амалӣ карда мешавад.

5. Забони коргузорӣ ва мукотибот байни идораҳо тибқи талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» сурат мегирад. Дар ҳолатҳои дахлдор идора мукотибаро бо шахси воқеӣ ва ҳуқуқӣ метавонад бо яке аз забонҳои хориҷӣ (русӣ ё англисӣ) бо тартиби муқарраргардида амалӣ намояд.

6. Дар сурати мавҷуд будани низоми дохилии гардиши ҳуҷҷатҳои электронӣ иштирокдорони ҳамкориҳои иттилоотӣ бояд тибқи тартиби муқарраргардида бо низоми ягона ҳамгириро анҷом диҳанд.

7. Дар сурати мавҷуд набудани низоми гардиши ҳуҷҷатҳои электронӣ, иштирокдорони ҳамкориҳои иттилоотӣ бояд низоми ягонро истифода намоянд.

8. Уҳдадорҳои оид ба роияи талаботи Дастурамал ба зиммаи воҳидҳои сохтории идора гузошта мешавад.

9. Роҳбарии умумӣ ва назорати роияи талаботи коргузорӣ тибқи Дастурамал аз ҷониби роҳбари идора мустақиман ва тавассути воҳиди сохтории коргузорӣ амалӣ карда мешавад.

10. Роҳбарони воҳидҳои сохтории идора уҳдадоранд қормандонро бо Дастурамал шинос карда, тарзи кор бо ҳуҷҷатҳои электронӣ (минбаъд – ҳуҷҷатҳо)-ро тавассути низом фаҳмонанд.

11. Қормандони идора барои иҷрои талаботи Дастурамал масъулияти шахсӣ доранд.

12. Аз ҷониби роҳбарон ва қормандони идора қабул ва баррасии ҳуҷҷатҳо, ки бо тартиби муқарраргардида дар низом ба қайд гирифта нашудаанд, манъ аст.

13. Ҳангоми сафарҳои хизматӣ, руҳсатии меҳнатӣ, аз вазифа озод шудан, ба қорид дигар гузаштан, таъини қорманди нав ё ҳолатҳои дигар воҳиди сохтории кадрӣ уҳдадор аст нусхаи санади дахлдорро ба воҳиди сохтории масъули пешбурди техникаи низом чиҳати ворид намудани тағйироти дахлдор дар низом пешниҳод намояд.

14. Ҳангоми баромадан ба руҳсатии меҳнатӣ, сафарҳои хизматӣ ё ҳолатҳои дигар қорманд уҳдадор аст, ки оид ба ҳуҷҷатҳои иҷронашуда ва таҳти назорат қорордошта роҳбари бевоситаи худро огоҳ намояд.

15. Дар низом ба ҳар як қорманди идора ҳуҷҷаи шахсии алоҳида ба қайд гирифта мешавад. Ҳангоми аз вазифа озод шудани қорманд ва ба қойи ӯ таъин шудани қорманди нав, маълумоти қорманди озодшуда (маълумоти шахсӣ) аз низом қорид гардида, ба низом маълумоти қорманди нав ворид карда мешавад. Ҳуҷҷатҳои дар ҳуҷҷаи шахсии қорманди озодшуда тибқи тартиб нигоҳдошташуда, тавассути низом ба қорманди нав мегузаранд.

16. Ҳуҷҷатҳо ва маълумоти дар он мавҷудбуда дар раванди ҳамкориҳои иттилоотӣ ҳифз гардида, ҳама гуна даҳолат ба онҳо манъ аст.

17. Дар ҳуҷҷатҳои содиротӣ ва дохилии дар низом омодашаванда имзои электронии ҳифзшуда тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳуҷҷати электронӣ ва имзои электронӣ» (минбаъд – имзо) гузошта мешавад.

18. Тартиби бойгоникунонӣ, нигоҳдорӣ, ҳифзи ҳуҷҷатҳои электронӣ, инчунин таъмини дастрасӣ, пуррагӣ, беҳатари онҳо дар раванди нигоҳдории бойгонӣ ва нобуд қордани ҳуҷҷатҳо тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. ТАШКИЛИ ГАРДИШИ ҲУҶҶАТҲО ТАВАССУТИ НИЗОМ

§1. Ҳуҷҷатҳои воридотӣ, бақайдгирии онҳо ва таҳияи манзури

19. Қоркарди ибтидоии ҳуҷҷатҳои воридотӣ аз санҷиши дурустии ирсол, мавҷудияти ҳуҷҷатҳо ва замимаҳо, инчунин омода қордани ҳуҷҷатҳо барои фиристодан тибқи таъинот иборат аст. Муросилоти электронии саҳван воридшуда тибқи тобеият фиристода мешавад.

20. Ба идора ҳуҷҷатҳо метавонанд дар шаклҳои зерин ворид гарданд:

- шакли қоғазӣ;
- тавассути почтаи электронӣ;
- тавассути низом.

21. Ҳангоми ба идора ворид шудани ҳуҷҷатҳо дар шакли қоғазӣ воҳиди сохтории коргузорӣ онҳоро тасвирбардорӣ карда, ба низом ворид менамояд. Нусхаҳои аслии ҳуҷҷатҳои қоғазӣ аз ҷониби воҳиди сохтории коргузорӣ пас аз ворид қордан ба низом бе гузоштани муҳри бақайдгирии дар қузъгирҳои дахлдор қойгир ва ба муҳлати як моҳ нигоҳ дошта мешаванд. Пас аз гузаштани муҳлат ҳуҷҷатҳои қоғазӣ дар мувофиқа бо мақоми ваколатдор дар соҳаи бойгонӣ тибқи тартиби муқарраршуда барои нигоҳдорӣ ба бойгонӣ супорида мешаванд ва ё нобуд қорда мешаванд.

22. Ҳангоми ворид шудани ҳуҷҷат тавассути почтаи электронӣ, он зеркашӣ гардида, аз ҷониби воҳиди сохтории коргузорӣ тибқи тартиби муқарраргардида дар феҳристиҳои низом ба қайд гирифта мешавад.

23. Ҳангоми ворид шудани ҳуҷҷатҳо тавассути низом онҳо аз қисмати идораи низом бақайд гирифта мешаванд.

24. Агар дар ҳуҷҷатҳои воридгардида ба ҳуҷҷатҳои дигар ишора шуда бошад, дар низом тавассути тугмачаи «ҳуҷҷатҳои марбут» ҳуҷҷатҳои дигари ишорашуда дарёфт гардида, онҳо бо ҳуҷҷатҳои воридгардида пайваст мегарданд.

25. Қорманди масъули воҳиди сохтории коргузорӣ уҳдадор аст, ҳуҷҷатҳои ба идора воридгардидаро фавран дар рӯзи ворид шудан дар низом ба қайд гирад.

26. Воҳиди сохтории коргузорӣ ба таври худқор ё дастӣ рақамгузориҳои ҳуҷҷатҳоро дар феҳристи бақайдгирии дахлдор интиҳоб менамояд. Дар сурати интиҳоб намудани речаи худқор ҳуҷҷатҳои воридотӣ дар лаҳзаи ворид шуданашон, содиротӣ ва дохилии дар лаҳзаи баимзорасӣ дар феҳристиҳои интиҳобшуда ба таври худқор ба қайд гирифта мешавад.

27. Ҳуҷҷатҳои воридгардида баъди бақайдгирии дар феҳристи бақайдгирии дахлдор аз тарафи воҳиди сохтории коргузорӣ барои гузоштани манзури тавассути низом ба роҳбарияти идора ирсол мегарданд.

28. Манзури аз унсурҳои зерин иборат аст:

- масъули ичро;
- мазмуни мухтасари супориш;
- мухлати ичро;
- имзои роҳбар бо нишон додани насаб ном ва номи падар;
- санаи имзо.

29. Дар низом супориши манзурӣ аз номгӯи интиҳоб ё бевосита ворид карда мешавад. Номгӯи манзуриҳо аз тарафи воҳиди сохтории коргузорӣ пеш бурда мешавад.

30. Хуччатҳои воридгардида баъди гузоштани манзурӣ аз ҷониби роҳбарии идора тавассути низом тибқи таъинот ба сарпарастони соҳавӣ (муовинони роҳбари идора), роҳбарони воҳидҳои сохторӣ ва ё иҷрокунандаи бевосита фиристода мешаванд.

31. Иҷрокунандае, ки дар манзурӣ номи ӯ яқум ишора гардидааст, масъули иҷрои хуччат мебошад. Масъули иҷро ҳуқуқи даъват намудани ҳамичрокунандагон (дар манзурӣ ишора гардидаанд)-ро дорад.

32. Ҳамичрокунандагон уҳдадоранд, ки бо дархости масъули иҷро ба ӯ тамоми маводди заруриро пешниҳод намоянд. Ҳамичрокунандагон барои сари вақт ва хушсифат омода намудани лоиҳаи хуччатҳо масъулияти баробар доранд.

33. Барои бақайдгирии хуччатҳои воридотӣ, содиротӣ ва дохилӣ дар низом феҳристҳои зерин истифода бурда мешаванд:

- феҳристи бақайдгирии супоришҳо ва протоколҳои маҷлисҳои назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- феҳристи бақайдгирии маҷлисҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Раёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- феҳристи бақайдгирии супоришҳо ва протоколҳои маҷлисҳои назди Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- феҳристи бақайдгирии супоришҳо ва протоколҳои маҷлисҳои назди муовини яқум ва муовинони Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- феҳристи бақайдгирии супоришҳо ва протоколҳои маҷлисҳои назди Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- феҳристи бақайдгирии хуччатҳои воридотӣ аз вазорату идораҳо;
- феҳристи бақайдгирии хуччатҳои содиротӣ;
- феҳристи бақайдгирии хуччатҳои дохилӣ;
- феҳристи бақайдгирии санадҳои ҳуқуқӣ;
- феҳристи бақайдгирии мурочиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- феҳристи бақайдгирии барқияҳои ҳукуматӣ.

34. Воҳиди сохтории коргузорӣ дар низом метавонад барои кори идора дар мувофиқа бо роҳбари он феҳристи бақайдгирии дахлдорро илова намоянд. Воҳиди сохтории коргузорӣ, инчунин шахсони дигари масъул уҳдадоранд маълумоти дар феҳристҳои низом мавҷудбударо аз дастрасии беиҷозат, несткунии тасодуфӣ ва ё тағйир додани мазмуну моҳияти он ҳифз намоянд.

35. Дар низом шохиси хуччатҳои содиротӣ ва дохилӣ аз рақами имзоқунандаи хуччат, рақами воҳиди сохторӣ ва рақами тартибӣ иборат аст.

Масалан:

№1-4/12 аз 21.02.25

Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Мавзӯ: пешниҳоди ҳисобот

Ҳисоботи нотариати давлатӣ барои соли 2024 ирсол мегардад.

Вазир имзо насаб, ном ва номи падар

Эзоҳ: Дар ин ҷо 1 – рақами имзоқунандаи хуччат, 4 – рақами воҳиди сохтории таҳияқунандаи хуччат ва 12 – рақами тартибии хуччат дар феҳристи интиҳобшуда мебошад.

36. Дар сурати мавҷудияти камбудии зерин хуччатҳо аз ҷониби воҳиди сохтории коргузорӣ бидуни бақайдгирӣ ба ирсолқунанда бо зикри камбудии баргардонда мешаванд:

- хуччат бе имзо бошад;
- аз ҷониби шахсони ғайриваколатдор имзо шуда бошад;
- дорои матни носоҳеҳ ё бидуни нишонаҳо (реквизитҳо)-и тибқи қонунгузорӣ муқарраргардида бошад;
- замима мавҷуд набошад;
- ягон қисми хуччат ва номутобиқати рақамҳо дар хуччатҳо бо хуччати пешниҳодшуда норасой дошта бошад;
- дорои хатогиҳои имлоӣ ва грамматикӣ;
- тавассути мақомоти болоӣ пешниҳод нагардидан.

37. Роҳбарони воҳидҳои сохтории идора хуччатҳоро қабул карда, тибқи муҳлатҳои дар қонунгузорӣ муқарраршуда иҷро намуда, бо имзои роҳбари идора ё муовинони ӯ тавассути низом ба мақомоти дахлдор ирсол менамоянд.

§2. Тартиби гардиши хуччатҳои содиротӣ, дохилӣ ва тасдиқи қабули онҳо

38. Иҷрокунанда то пешниҳоди хуччати омодашуда барои имзо, бояд мундариҷа, дурустии ба расмият даровардани он ва мавҷудияти замимаҳои санҷида, онро тавассути низом бо роҳбари бевосита, сарпарастии соҳа (муовинони роҳбари идора) ва ё кормандони дигари дахлдор мувофиқа намоянд.

39. Омода намудани хуччати ҷавобӣ ё содиротӣ тавассути низом аз 6 зина иборат аст:

- таҳияи хуччати ҷавобӣ ё хуччати нав ва замимаҳои он;
- интиҳоби феҳристи дахлдори бақайдгирии содиротӣ;
- интиҳоби мақомоти ирсолшаванда;
- мувофиқаи хуччат бо шахсони дахлдор ва сарпарастии соҳа;
- гузоштани рамзи QR;
- ирсол намудан барои имзо.

40. Хуччатҳо пас аз имзои роҳбарият дар феҳристи аз ҷониби масъули иҷро қаблан интиҳобшуда ба таври худкор сабт шуда, ба идораҳои дахлдор ирсол мегарданд.

41. Воҳиди сохтории коргузорӣ дурустии ба расмият дароварда шудани хуччатҳо ва мавҷудияти замимаҳои дар хуччати асосӣ нишондодашударо назорат мекунад.

42. Дар идора хуччатҳои дохилӣ дар низом омода, тасдиқ ва иҷро (истифода бурда) карда мешаванд.

43. Лоиҳаҳои хуччатҳои дохилӣ баъди омода ва мувофиқақунӣ бо кормандони дахлдори идора барои баррасӣ ё имзо ба роҳбарият пешниҳод мешавад. Баъди имзо хуччатҳои мазкур дар феҳристи дахлдори низом ба қайд гирифта мешаванд.

44. Омода намудани хуччатҳои дохилӣ тавассути низом аз 6 зина иборат аст:

- интиҳоби намуд ва навъи хуччати дохилӣ;
- интиҳоби феҳристи бақайдгирии дахлдор;
- интиҳоби намунаи дахлдор ва ворид намудани мазмуни хуччат;
- мувофиқақунӣ;

- гузоштани рамзи QR;

- ирсол намудан барои манзури ва имзо.

3. ИСТИФОДАИ ИМЗОИ ЭЛЕКТРОНИИ ҲИФЗШУДА ДАР ГАРДИШИ ҲУЧЧАТҲОИ ЭЛЕКТРОНИЙ

45. Ҳуҷчат, ки бо имзои электронии ҳифзшуда имзо шудааст (ҳуҷчати электронии ҳифзшуда) бо ҳуҷчати ҳомили қоғазӣ, ки бо имзои дастӣ имзо шудааст, эътибори ҳуқуқии баробар дорад. Дар гардиши ҳуҷчатҳо бо иштироки мақомоти давлатӣ танҳо ҳуҷчатҳои ҳифзшуда истифода мешаванд.

46. Дар ҳуҷчат имзои электронии ҳифзшудаи шахси ваколатдори мақомоти давлатӣ истифода мешавад. Имзо дар низоми дар шакли рамзи QR дар байни вазифа ва насаб, ном ва номи падари роҳбарияти идора гузошта мешавад.

4. ҚОИДАҲОИ ТАРТИБ ДОДАН ВА БА РАСМИЯТ ДАРОВАРДАНИ ҲУЧЧАТҲО

47. Дар идора ҳуҷчатҳо мувофиқи стандартҳои давлатӣ дар шакли электронӣ тибқи замимаи 1 ба Дастурамали мазкур тартиб ва ба расмият дароварда мешаванд. Ҳуҷчатҳои содиротӣ дар бланки электронии идора бо забони давлатӣ ва дар ҳолатҳои зарурӣ бо забонҳои русӣ ва англисӣ тартиб дода мешаванд.

Бланки расмӣи идора аз ҷониби Саридораи бойгонии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад. Тағйир додани шакли тасдиқшудаи бланкҳои идора манъ аст.

48. Ҳар як ҳуҷчат тибқи замимаи 1 бояд дорои маҷмуи муайяни нишонаҳо (реквизитҳо)-и дақиқ ва тартиби устувори ҷойгиршавӣ бошад.

49. Замимаи ҳуҷчатҳо бояд пас аз матни он бо зикри миқдори варақҳо дар мактуб номбар карда шавад.

50. Номгузори ҳуҷчат бояд дар ҳар як ҳуҷчат, ба истиснои мактуб мавҷуд буда, бо ҳарфи калон навишта шавад, масалан: ПРОТОКОЛ, ГУЗОРИШ, МАЪЛУМОТНОМА, САНАД, ПЕШНИҲОД БАРОИ РУТБА, МУКОФОТҲОИ СОҶАВӢ, БАҶӢЯ ВА БАҶӢЯИ ТЕЛЕФОНӢ (намунаҳо дар замимаҳои 2, 3, 4, 5, 6 ва 8 пешниҳод мегарданд).

51. Ба ҳар як ҳуҷчат, новобаста ба таъиноти он, сарлавҳа тартиб дода шуда, дар он мавзӯи ҳуҷчат ба таври мухтасар ва дақиқ пешбинӣ карда мешавад. Сарлавҳа бояд ба саволи «Дар бораи ...», «Дар бораи тағйир додани ...», «Дар бораи ҷудо намудани ...», «Дар бораи бекор кардани ...», «Оид ба амалисозии ...», «Вобаста ба ...» ва ғайра ҷавоб дошта бошад. Агар дар ҳуҷчат яқинд масъала инъикос гардад, он гоҳ сарлавҳаро ба таври умумӣ зикр кардан мумкин аст. Сарлавҳаро тартибдиҳандаи ҳуҷчат таҳия менамояд.

52. Ҳангоми коргузори намуди пурраи навиштани сана истифода карда мешавад. Масалан: 3-юми март соли 2025 ё 4-уми март соли 2025.

53. Санаи эътибор пайдо кардани фармоиш, мактуб, хулоса, гузориш, маълумотнома, протокол, санад ва ҳуҷчатҳои дигар рӯзи аз ҷониби шахси ваколатдор бо имзо тасдиқ гардидаи онҳо ё муҳлати дигаре, ки дар он пешбинӣ шудааст, мебошад.

54. Мувофиқакунии дохилӣ дар низоми тариқи электронӣ сурат гирифта, ин усули баррасии пешакӣ ва баҳогузори лоиҳаи ҳуҷчат мебошад. Мувофиқакунии ҳалли дуруст ва ҳаматарафаи масъалаҳои сифати лоиҳаи ҳуҷчати омодашуда, мақсаднокӣ ва саривақтии он, асоснокунӣ ва мувофиқати лоиҳаи ҳуҷчати омодашуда бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунандаро дар бар мегирад.

55. Имзо унсурҳои ҳатмии ҳуҷчат мебошад, ки масъулияти шахси ба ҳуҷчат имзогузоштаро нисбат ба он ифода менамояд.

56. Ҳуҷчати ҳифзшудаи асли танҳо дар шакли электронӣ, ки бо имзои электронии ҳифзшуда имзо шудааст, тартиб дода мешавад.

57. Ҳуҷчатҳоро роҳбарияти идора тасдиқ менамоянд.

58. Ҳангоми имзои ҳуҷчати тартибдодаи комиссия на вазифаи шахсони ҳуҷчатро тартибдода, балки тақсимои вазифаҳои онҳо дар комиссия нишон дода мешаванд. Насаб, ном, номи падари раиси комиссия ва аъзои он бо тартиби пайдарпай номбар карда мешавад.

59. Унсурҳои шакли тасдиқ калимаҳои «Тасдиқ менамоям», номи вазифа, насаб, ном ва номи падари шахси ҳуҷчатро тасдиқкарда ва имзо санаи тасдиқ ба ҳисоб меравад.

60. Омода кардани ҳуҷчатҳо мувофиқи талаботи стандарти давлатӣ амалӣ мешавад. Дар ҳуҷчат ҳамаи нишонаҳо бояд дар доираи ҳудудҳо, ки варақа-намунаи стандарти давлатӣ муқаррар кардааст, ҷойгир карда шаванд.

61. Ҳангоми таҳия ва ирсолҳои ҳуҷчат бояд қоидаҳои зерин ва андозаи ҳошияҳо ҳатман риоя карда шаванд:

- матни ҳуҷчат бо фосилаи як ё якуним (1 ё 1,15) см байнисатрӣ чоп карда мешавад;

- сатри аввали ҳар як сарсатри матн бо гузоштани фосилаи як (1) см аз ҳудуди ҳошияи чап чоп карда мешавад;

- бо ҳуруфи Times New Roman андозаи 16 ба номи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва андозаи 14 ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва вазорату идораҳои дигар пешниҳод мешавад;

- ҳуҷчатҳое, ки аз 1 саҳифа зиёданд, рақамгузорӣ карда мешаванд;

- ҳарфҳои муқаррарӣ бе ҳарфҳои ғафс ва курсив истифода карда мешаванд;

- меъёри ҳудуди бланк: аз боло ва рост – 1,5 см, аз чап – 2,5 см ва поён – 2,5 см (ба ҳуҷчатҳое, ки ба Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мегарданд дар саҳифаи якум аз поён 4 см ҷойи ҳоли гузошта мешавад).

5. ТАРТИБИ БАРАСМИЯТДАОРИИ ҶАЛАСАҲО ВА ҲАЙАТИ МУШОВАРА

62. Дар ҷаласаҳои ҳайати мушовара ва маҷлисиҳо протоколҳои тибқи замимаи 3 Дастурамал таҳия мегарданд, ки дар онҳо шахсони мансабдори ҳузурдошта, номгӯйи масъалаҳои муҳокимашаванда, насаб, ном, номи падари маърузачиён ва баромадкунандагон ҳангоми муҳокимарониҳо зикр ёфта, вобаста ба масъалаҳои муҳокимашаванда мазмуни мухтасари қарорҳои қабулгардида навишта мешаванд.

63. Протоколи ҷаласаҳо ва ҳайати мушовара аз ҷониби воҳиди сохтори масъул таҳия мешавад.

64. Протоколи ҷаласаҳо дар муҳлати то 3 рӯз (агар муҳлати дигар муқаррар нашуда бошад) барои имзо (тасдиқ) ба роҳбарияти идора пешниҳод мегардад.

6. НАЗОРАТ ВА МУҲЛАТИ ИҶРОИ ҲУЧЧАТҲО

65. Ҳуҷчатҳое, ки бояд иҷро карда шаванд, аз ҷумла қонунҳо, санадҳои ҳуқуқии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, дастури супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини якум ва муовинони ӯ, Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини якум ва муовинони ӯ, дархостҳо, супоришҳо ва фармоишҳои алоҳида дар низоми таҳти назорат гирифта мешаванд.

66. Ба раванди иҷрои ҳуҷчатҳо ва супоришҳои дар онҳо пешбинишуда роҳбарият тавассути воҳиди сохтори коргузори ва ё шахсони алоҳидаи масъул назорат мебаранд.

67. Ба назорат гирифтани ҳуҷчатҳои назоратӣ дар шакли электронӣ сурат мегардад.

68. Муҳлати иҷрои ҳуҷчат аз лаҳзаи ба идора ворид шудани он ҳисоб шуда, муҳлати иҷро (баррасӣ)-и он тибқи тартиби муқарраргардида анҷом дода мешавад. Дар ҳолатҳои истисноӣ, агар дар ҳуҷчат муқаррар шуда бошад, муҳлати иҷро аз лаҳзаи имзои он ҳисоб карда мешавад. Ҳуҷчатҳо бояд дар муҳлатҳои зерин иҷро (баррасӣ) карда шаванд:

- қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон – мувофиқи талаботи қонунгузори;

- қарорҳои яқояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси миллӣ Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, фармонҳо ва амрҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳо ва фармоишҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон – як моҳ ё мувофиқи муҳлатҳои дар онҳо зикршуда;

- супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон - як моҳ ё мувофиқи муҳлатҳои дар онҳо зикршуда;

- супоришҳои фарврии Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини якум ва муовинони ӯ, Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президент, муовини якум ва муовинони ӯ – як моҳ ё мувофиқи муҳлатҳои дар онҳо зикршуда;

- супоришҳои Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини якум ва муовинони ӯ, Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президент, муовини якум ва муовинони ӯ дар ҳусуси ба Ҳукумат ва Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудани иттилоот, ҳуҷчатҳо ва маводди дигари зарурӣ дар муҳлати панҷ рӯз аз рӯзи қабул гардидашавон, агар муҳлати дигар нишон дода нашуда бошад;

- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии аз ҷониби вазорату идораҳои пешниҳодшаванда – дар муҳлати то 5 рӯз ва барои Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон – дар муҳлати то 15 рӯз;

- муроҷиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ – мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муроҷиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ»;

- қарорҳои ҳайати мушовара, фармоишҳои роҳбари идора – мувофиқи муҳлатҳои дар онҳо зикршуда;

- барқияи телефонӣ, мувофиқи муҳлати дар онҳо зикршуда ё вобаста ба фаврӣ будани масъала;

- мувофиқаи ҳуҷҷатҳои дохилӣ – то 3 рӯз вобаста ба ҳаҷми ҳуҷҷат ё вобаста ба фаврӣ будани масъала.

69. Агар дар санадҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин протоколҳои маҷлиси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, протоколҳои маҷлиси Раёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва маҷлиси назди Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳлати иҷроӣ дастур, супориш, нақшаи ҷорабиниҳо, бандҳо ба таври мушаххас муайян нашуда бошад, пас вобаста ба муҳтавои супориш муҳлати назорати иҷро ба тариқи зерин муқаррар карда мешавад:

- фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон – ҳар семоҳа, нимсола ва солона;

- амрҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон – ҳар семоҳа;

- қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон – ҳар семоҳа;

- фармоишҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон – ҳар семоҳа;

- протоколҳои машваратҳои назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон – ҳар семоҳа;

- протоколҳои маҷлиси Раёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва маҷлиси Раёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон – ҳар семоҳа;

- протоколҳои маҷлиси назди Роҳбари Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон – ҳар моҳ;

- барномаҳо, консепсияҳо, стратегияҳо ва нақшаи ҷорабиниҳо – ҳар нимсола, солона;

- иҷроӣ нақшаи ҷорабиниҳо, ки аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд – ҳар нимсола, солона;

- иҷроӣ нақшаи ҷорабиниҳо, ки аз ҷониби Сарвазирӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд – ҳар нимсола, солона.

- иҷроӣ нақшаи кори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон – 45 рӯз пеш аз муҳлати дар нақша муқарраргардида;

70. Назорати иҷроӣ ҳуҷҷатҳо бо супориши роҳбари идора ба зиммаи роҳбарони воҳидҳои сохторӣ гузошта мешавад.

71. Тамдид кардани муҳлати иҷроӣ ҳуҷҷатҳои назоратӣ дар мувофиқа бо Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

72. Аз назорат баровардани ҳуҷҷатҳое, ки идора иҷрокунанда намебошад, дар асоси гузориши роҳбари воҳиди сохторӣ ба номи роҳбари идора дар мувофиқа бо муовини роҳбар – сарпарастии соҳа амалӣ карда мешавад. Дар гузориш моҳияти ҳуҷҷат, санаи воридшавӣ, сабаби аз назорат баровардани он зикр карда мешаванд. Воҳиди сохторӣ коргузорӣ дар ҳолати додани дастури роҳбари идора ҳуҷҷатро аз назорат мебарорад.

7. КОР БО ҲУҶҶАТҲОИ ДОРОИ МУҲРИ «БАРОИ ИСТИФОДАИ ХИЗМАТӢ»

73. Ба ҳуҷҷатҳои дорои муҳри «Барои истифодаи хизматӣ» (минбаъд – «БИХ») маводе дохил мешавад, ки маълумоти ғайримахфӣи доираи паҳншавиаш маҳдуд дошта, интишори онҳо дар матбуот, барномаҳои радио ва телевизион манъ аст.

74. Ҳуҷҷатҳои дорои муҳри «БИХ», ки ба идора ворид мегарданд, аз ҷониби воҳиди сохторӣ коргузорӣ дар низом ба қайд гирифта мешаванд.

75. Кормандон ҳангоми кор бо чунин ҳуҷҷатҳо сирри давлатӣ ва хизматиро риоя ва нигоҳдорӣ онҳоро таъмин намуда, тибқи имконият шумораи нусхаҳои зиёдшавандаро маҳдуд месозанд.

76. Идораҳо номгӯи соҳавии дахлдори ҳуҷҷатҳои хизматиӣ дорои муҳри «БИХ»-ро, ки интишори озод ё ифшои онҳо метавонад ба манфиати идораҳо зарар расонад, таҳия мекунанд.

77. Мансуб донишмандони маълумот ба ҳуҷҷатҳои дорои муҳри «БИХ» дар асоси номгӯи соҳавӣ аз ҷониби иҷрокунанда ва шахсе, ки ба ҳуҷҷат имзо мегузорад, муайян карда мешавад. Дар ин ҳолат дар кунҷи болои рости саҳифаи якуми ҳуҷҷат бо рақами нусхаи ҳуҷҷат ихтисораи «БИХ» навишта мешавад.

78. Назорати асосноккунии гузаштани муҳри «БИХ» дар ҳуҷҷатҳо, парвандаҳо, нашрияҳо ва ҳомилҳои онҳо, инчунин пешбурди коргузорӣ бо чунин ҳуҷҷатҳо ба зиммаи воҳидҳои коргузориӣ идораҳо гузошта мешавад.

79. Бақайдгирӣ, воридот ва содироти ҳуҷҷатҳои дорои муҳри «БИХ» тавассути низом сурат мегирад.

80. Ҳангоми кор бо ҳуҷҷатҳои дорои муҳри «БИХ» амалҳои зерин манъ аст:

- истифода бурдан бо мақсадҳои ғайрихизматӣ;

- бо вайрон кардани талаботи Дастурамал додани онҳо ба шахсони сеюм;

- нигоҳ доштани онҳо якҷо бо маълумоти дастрасии умум;

- бе назорат гузоштани онҳо;

- аз бино баровардани онҳо бе мувофиқа бо роҳбарияти идораҳо;

- истифода бурдан дар суҳанрониҳои озод ё интишор дар матбуоти озод, барномаҳои радио ва телевизион;

- намоиш додан дар намоишгоҳҳои озод, намоиши онҳо дар лавҳаҳо, тахтаи эълонҳо ё ҷойҳои тамошои оммавии дигар.

7. ТАШКИЛ КАРДАНИ ФЕҲРИСТҲО

81. Фармоишҳо оид ба ҳайати шахсӣ аз фармоишҳо оид ба фаъолияти асосӣ чудо ҷойгир карда мешаванд.

82. Нақшаҳо, ҳисоботҳо ва харҷномаҳо аз лоиҳаҳои ин ҳуҷҷатҳо чудо ҷойгир карда мешаванд.

83. Ҳуҷҷатҳои кадрӣ дар парвандаи шахсӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир карда мешаванд.

9. ОМОДА ВА БА РАСМИЯТ ДАРОВАРДАНИ ҲУҶҶАТҲОИ ХИЗМАТӢ

§1. Қоидаҳои таҳия ва ба расмият даровардани ҳуҷҷатҳои ташкилию амрдиҳӣ

84. Тибқи тартиби муқарраршуда дар идора ҳуҷҷатҳои ташкилию амрдиҳӣ (фармон, амр, қарор, фармоиш, низомнома, дастурамал, санад, хулоса, гузориш, мактуб) ва ҳуҷҷатҳои ба ин гурӯҳ мансубнабуда, яъне ҳуҷҷатҳои оморӣ, молиявӣ, лоиҳавӣ-тарҳсозӣ, тиббӣ ва ғайра таҳия карда мешаванд.

85. Ҳуҷҷатҳои оморӣ, молиявӣ, лоиҳавию тарҳсозӣ, тиббӣ ва ҳуҷҷатҳои дигари махсус дар асоси талаботи санадҳои меъёрии дахлдор таҳия ва ба расмият дароварда мешаванд.

86. Ҳангоми омода ва ирсолӣ ҳуҷҷат бояд қоидаҳои зерин риоя шаванд:

- ҳуҷҷатҳо ба идора, воҳиди сохторӣ он ё шахси мансабдори мушаххас ирсол карда мешаванд (воҳиди сохторӣ ё шахси мансабдор дар мукотибаи дохилиидоравӣ, мукотиба бо қабулкунандагони доимӣ ва дар ҳолатҳои дигар, ки муайян намудани қабулкунандаи дақиқ ягон душвориро ба амал намеорад, нишон дода мешавад);

- номи идора ва воҳиди сохторӣ он дар шакли зерин нишон дода мешавад. Масалан:

Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон

Сарраёсати иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ;

-ҳангоми ирсол намудани ҳуҷҷат ба шахси мансабдор номи идора, вазифа, насаб, ном, номи падари гиранда чунин навишта мешавад.

Масалан:

Ба Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Сардори Хадамоти муҳоҷират

_____;

(насаб, ном, номи падар)

- ҳангоми ба роҳбарияти идора ирсол намудани ҳуҷҷат номи идора бояд ба таркиби номи вазифаи қабулкунанда ворид гардад. Масалан:

Ба вазирӣ фарҳанги

Ҷумҳурии Тоҷикистон

_____;
(насаб, ном, номи падар)

-ҳангоми ба гирандагони муваққатӣ фиристодани ҳуҷҷат нишонии почтаи гирандаи ҳуҷҷат нишон дода мешавад. Масалан:

Корхонаи таъмири автомобили Душанбе,

734018, Душанбе, кӯчаи Ҷомӣ, 15;

- агар ҳуҷҷат ба шахси алоҳида ирсол карда шавад, он гоҳ аввал дар он насаб, ном, номи падар, суроға ва баъд шохиси почта нишон дода мешавад. Масалан: Ба Раҷабзода Давлат

ш. Турсунзода, кӯчаи С. Айни,

бинои 15, устои 10, 734024.

87. Санаи ҳуҷҷат санаи имзо ё тасдиқ шудани он мебошад.

88. Стандарти давлатӣ ду намуди навиштани санаро муқаррар намулдааст: пурра (масалан: 25-уми январӣ соли 2025) ва мухтасар (25.01.25). Шакли нисбатан мувофиқ ба воситаи се ҷуфти рақамҳои арабии ба воситаи аломати нуқта ҷудо гардида, мухтасар навиштани сана мебошад (ҷуфтҳои алоҳидаи рақамҳо рӯз, моҳ, солро ифода менамоянд). Агар рақами рӯз ва рақами тартибии моҳ якрақам бошанд, он гоҳ пеш аз рақам «сифр» (0) гузошта мешавад. Масалан: агар 25-уми февралӣ соли 2025 бошад, пас 25.02.25 навиштан лозим аст.

89. Ҳамаи қайдҳои хизматӣ дар ҳуҷҷате, ки ба гардиши он вобаста аст, санагузорӣ ва имзо карда мешаванд. Санаи фармон, амр, қарор, фармоиш, мактуб, хулоса, гузориш ва маълумотнома рӯзи ба имзо расидани онҳо мебошад. Санаи протоколҳо ва санадҳои санаи гузаронидани чорабинӣ ба шумор меравад.

90. Ҳуҷҷатҳо аз ҷониби як шахс имзо карда мешаванд.

91. Лоихаи ҳуҷҷатҳо ҳам дар дохили идора (бо воҳидҳои сохторӣ, шахсони мансабдор ва кумитаи иттифоқи касаб) ва ҳам берун аз он (бо дигар идораҳо) мувофиқа карда мешаванд.

92. Эрод ё илова ба ҳуҷҷат, агар онҳо мавҷуд бошанд, дар ҳуди ҳуҷҷат ё тавассути эзоҳ оварда мешавад.

93. Мувофиқаи берунӣ метавонад дар дохили низом сурат гирад ё бо муҳр ва ё маълумотнома оид ба мувофиқақунӣ ба расмият дароварда шавад.

94. Муҳри мувофиқақунии берунӣ дар худ чунин унсурҳои дар бар мегирад: калимаҳои «МУВОФИҚА ШУД», номи вазифа, имзои шахсӣ, насаб, ном, номи падари шахсе, ки бо он ҳуҷҷат мувофиқа мешавад ва санаи мувофиқа. Масалан:

«МУВОФИҚА ШУД»

Вазири молия

Ҷумҳурии Тоҷикистон

_____;
(имзо насаб, ном, номи падар)

4 апрели соли 2025 ё бо Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқа шуд (мактуб аз 04.04.25, №124-1).

95. Ба таркиби имзо нишон додани вазифаи шахси ба ҳуҷҷат имзогузошта, имзо ва насаб, ном, номи падар дохил мешаванд. Масалан: Директор имзо насаб, ном, номи падар.

96. Ҳангоми имзои ҳуҷҷати тартибдодаи комиссияи на вазифаи шахсони ҳуҷҷатро тартиб дода, балки тақсими уҳдадорӣ онҳо дар комиссия нишон дода мешаванд. Насаб, ном, номи падари раиси комиссияи алоҳида навишта, ном, номи падари аъзои комиссия бошад, бо тартиби алифбой номбар карда мешаванд. Масалан:

Раиси комиссия   имзо   насаб, ном, номи падар

Аъзои комиссия   имзо   насаб, ном, номи падар ва ғайра.

97. Ба протоколҳои ҷаласаҳои мақомоти машваратӣ раиси мақомоти машваратӣ имзо мегузорад.

98. Тасдиқ – унсури махсуси тасдиқи ҳуҷҷат мебошад, ки баъди имзо шудан интишор ва ё иҷрои онро ба шахсони мансабдор иҷозат медиҳад.

99. Ҳуҷҷате, ки бояд тасдиқ шавад, танҳо аз лаҳзае тасдиқ шуданаш эътибори ҳуқуқӣ пайдо менамояд.

100. Ҳуҷҷатҳоро роҳбари идора ё муовини ӯ, агар ҳалли масъалаи дар ҳуҷҷат дарҷгардида ба ваколати ӯ дохил шавад, тасдиқ менамояд.

101. Унсурҳои шакли тасдиқ калимаҳои «Тасдиқ менамоям», номи вазифа, имзо, насаб, ном, номи падари шахси ҳуҷҷатро тасдиқкарда, санаи тасдиқ ба ҳисоб меравад. Масалан:

«Тасдиқ менамоям»

Директори Муассисаи давлатии

«Маркази ҳифзи маълумот»

насаб, ном ва номи падар

имзо

5 майи соли 2025.

102. Ҳангоми бо санади ҳуқуқӣ тасдиқ кардани ҳуҷҷат, он дар шакли зерин нишон дода мешавад. Масалан:

Бо фармоиши вазири маориф

ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

аз 5 майи соли 2025, №77

тасдиқ шудааст.

§2. Тартиби таҳия ва ба расмият даровардани протоколҳо

103. Дар ҷаласаҳои мақомоти машваратӣ ва машваратҳои бояд протоколҳои тартиб дода шаванд. Протоколҳои ҷаласаҳои мақомоти машваратӣ дар давоми соли тақвими рақамгузорӣ карда мешаванд.

104. Матни протокол бояд аз ду қисм иборат бошад: муқаддимавӣ ва асосӣ. Дар қисми муқаддимавии протоколи ҷаласаҳои мақомоти машваратӣ, машваратҳои шумораи умумии иштирокдорон, шумораи шахсони ба ҷаласа даъватшуда, рӯзномаи ҷаласа, ҳайати раёсат, насаб, ном, номи падари раис ва котиби ҷаласа, бо номгуӣи масъалаҳои баррасишаванда, нишон додани вазифа ва насаб, ном, номи падари маърузачиён зикр карда мешавад.

105. Агар шумораи шахсони даъватшуда ба ҷаласаи мақомоти машваратӣ, машварат, ҷаласа аз 5 нафар зиёд бошад, он гоҳ рӯйхати онҳо дар шакли ҳуҷҷати алоҳидаи замимашаванда ба протокол тартиб дода мешавад.

106. Қисми асосии протоколи ҷаласаи мақомоти машваратӣ ва машварат бояд аз фаслҳои мутобиқ ба бандҳои рӯзнома иборат бошад.

107. Матни ҳар як фасли асосӣ бояд аз таркибҳои: шунда шуд, баромад карданд, қарор кард, таркиб ёфта бошад.

108. Пас аз калимаҳои «ШУНИДА ШУД» рақами тартибии масъалаи рӯзнома гузошта мешавад.

109.Калимаҳои «ШУНИДА ШУД» бо ҳарфҳои калон, аз ҳошияи тарафи чап чоп карда шуда, баъди он аломати баён гузошта мешавад. Дар сатри дигар бо сарсатр насаб, ном, номи падари маърузакунанда ва дар қавс (маъруза замима мегардад) нишон дода мешавад.

110.Дар фасли «БАРОМАД КАРДАНД»-и протокол, мазмуни ҳамаи баромадҳо ва саволу ҷавоб ба онҳо ва маълумот зикр карда мешаванд.

111.Баъди ба охир расидани баромадҳо оид ба масъалаҳои рӯзнома калимаҳои «ҚАРОР КАРД» бо ҳарфҳои калон, дар байн чоп карда шуда, баъди он аломати баён гузошта мешавад.

112.Протоколҳои ҷаласаҳои мақоми машваратӣ ва машваратхоро ба таври кӯтоҳ низ ба расмият даровардан мумкин аст.

113.Дар шакли кӯтоҳи протокол дар қисмати асосии он мазмуни баромадҳо баён нашуда, танҳо номгӯи масъалаҳои баррасишаванда бо зикри насаб, ном, номи падари маърузачиён, баромадкунандагон ва қарорҳои қабулгардида нишон дода мешаванд.

114.Протоколҳои ҷаласаҳои мақоми машваратӣ дар шакли электронӣ таҳия гардида, аз тарафи раиси мақоми машваратӣ имзо карда мешаванд, ба протоколҳои машваратҳо шахсе, ки онро гузаронидааст, имзо мегузорад.

§3. Тартиби таҳия ва ба расмият даровардани фармоишҳо

115.Номи фармоиш ба таври мухтасар бояд мазмуни онро инъикос намуда, дар маркази сатр оварда мешавад.

116.Матни фармоиш аз ду қисм иборат аст: муқарраротӣ ва амрдиҳӣ. Дар қисми муқарраротӣ асосҳо ва омилҳои, ки боиси таҳияи фармоиш гардидаанд, баён шуда, дар қисми амрӣ, бошад, амалҳои фармоишӣ номбар карда мешаванд. Агар фармоиш дар асоси ҳуҷҷати дахлдори мақоми болоӣ бароварда шавад, он гоҳ дар қисми муқарраротӣ намуд, рақам, сана ва номи ин ҳуҷҷат оварда мешавад.

117.Қисми амрдиҳии фармоиш бо калимаҳои «ф а р м о и ш м е д и ҳ а м» оғоз ёфта, яқчо бо матн бо ҳарфҳои хурд навишта шуда, дар охири он аломати баён гузошта мешавад. Чорабиниҳои пешбинишуда, дар бандҳо ҷой дода мешаванд, ки бо рақамҳои арабӣ рақамгузорӣ карда мешаванд. Дар бандҳои фармоиш амалҳои фармоишӣ, иҷрокуандагони мушаххас ва муҳлати иҷро нишон дода мешавад.

118.Лоихаи фармоиш бо воҳидҳои сохторӣ ё шахсони мансабдори дахлдор мувофиқа карда мешавад.

119.Фармоишҳо дар давоми соли тақвимӣ рақамгузорӣ карда мешаванд.

§4. Тартиби таҳия ва ба расмият даровардани маълумотномаҳо ва гузоришҳо

120.Матни маълумотнома ва гузориш бояд аз ду қисми асосӣ иборат бошад. Дар қисми якум далелҳои, ки барои тартиб додани ҳуҷҷат асос шудаанд ва дар қисми дуюм хулоса ва пешниҳодҳо баён карда мешаванд.

121.Сана ё давраи вақти мансуб ба маълумоти дар маълумотнома ё гузориш баёнгардида бояд ба сарлавҳа ворид карда шаванд. Масалан: «Дар бораи тайёр намудани кадрҳо ба ҳолати 01.05.25».

122.Маълумотнома ва гузоришҳои содиротӣ дар бланки электронӣ таҳия гардида, аз тарафи роҳбарият имзо карда мешаванд. Маълумотнома ва гузоришҳои дохилӣ дар шакли электронӣ барои имзо пешниҳод карда мешаванд.

123.Маълумотномае, ки бо дархости шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дода мешаванд, дар бланки электронӣ тартиб дода шуда, аз тарафи роҳбарият имзо карда мешаванд.

§5. Тартиби таҳия ва ба расмият даровардани санад

124.Матни санад бояд аз қисмҳои муқаддимавӣ ва муқарраротӣ иборат бошад.

125.Дар қисми муқаддимавӣ асосҳо барои тартиб додани санад нишон дода шуда, тартибдиҳандагон ва иштирокдорон номбар карда мешаванд. Баъди калимаи «Асос» ҳуҷҷати амрдиҳӣ ё амри шифоҳӣ оид ба гузаронидани чорабиниҳои санадшаванда нишон дода мешавад. Баъди калимаҳои «Тартиб дода шуд» вазифа ва насаб, ном, номи падари шахсони иштирокдошта ҳангоми тартиб додани санад номбар карда мешавад.

126.Дар қисми муқарраротӣ мақсадҳо ва вазифаҳои тартиб додани санад, моҳият ва хусусияти кори анҷомдодашуда, далелҳои муқарраргардида, инчунин хулоса ва пешниҳодҳо баён карда мешаванд.

127.Номи санад ба таври мухтасар бояд мазмуни ҳолат ё далели санадшавандаро инъикос намуда, ҷавоб ба саволи «Дар бораи ....», «Вобаста ба ...» ва «Оид ба ...» ифода карда шавад.

128.Санад бо шахсони дар тартиб додани он иштирокдошта мувофиқа карда мешавад.